

Leerplan Orthodoxe Godsdienst Secundair Onderwijs - 3e jaar ASO

Versie: 10 oktober 2012

Historische benadering: 4 lessen

Leerplaninhouden	Leerplandoelstellingen	
<p>Eén Kerk, bakermat van de Orthodoxie, Byzantium en het Christendom: 4e E tot de evangelisatie van het Slavisch universum:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De Orthodoxe wereld aan de vooravond van de evangelisatie van het Slavisch universum. ➤ De evangelisatie van het Slavisch universum. Cyrillus en Methodius <p><i>Verantwoording: Het doel hier is de gemeenschappelijke bakermat aanduiden, aandacht hebben voor het gemeenschappelijk erfgoed en de gemeenschappelijke zending. De gemeenschappelijke zending is die van het Evangelie (de Blijde Boodschap).</i></p> <p>Het schisma van 1054 tot aan de eerste kruistocht (1098):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De aanloop: vervreemding tussen oost en west. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln zien in dat de Kerk van Constantijn een Kerk van éénheid was. ➤ De lln kunnen verwoorden dat alle Orthodoxen een gemeenschappelijke bakermat hebben. ➤ De lln beseffen dat de zending van de eerste christenen vandaag nog steeds dezelfde is. ➤ De lln beseffen dat we een gemeenschappelijke zending hebben ook al is er een verscheidenheid in de verschillende Orthodoxe landen. ➤ De lln kunnen het begrip ‘vervreemding’ in een cultuurhistorische context uitleggen. ➤ De lln kunnen de domeinen weergeven waar de vervreemding plaatsvond (maatschappelijk, cultureel theologisch). 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen het verschil tussen zending in de Orthodoxe Kerk en zending in de Protestantse/ Rooms Katholieke Kerk verwoorden. ➤ Eventueel de Precalchedonische Kerk vernoemen; Armeense Kerk. ➤ De Kerk van Georgië. ➤ Bakermat: de christelijke leefwereld van toen en de verschillende centra’s (zie historische kaart 4^e E). ➤ De christelijke leefwereld rond het jaar 1000 (op kaart).
<p>Kerkgeschiedenis en Orthodoxie, Geschiedenis en Heilsgeschiedenis:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De relativiteit van de historiek. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen uitleggen dat de kerkgeschiedenis gezien moet worden in relatie met de heilsgeschiedenis. ➤ De lln begrijpen dat heilsgeschiedenis betekent: God Die zorg draagt voor het heil en de redding van de mens. <p>Integratiedoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln begrijpen dat naast kerkgeschiedenis ook aan wetenschappelijke geschiedenis wordt gedaan. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Doel van de schepping.
<p>Oecumene in de Orthodoxe Kerk vandaag:</p> <p><i>Verantwoording: éénheid in de verscheidenheid aanduiden; elkaar begrijpen en verstaan. Nadruk leggen op de éénheid. Veel meer éénheid dan verscheidenheid. Éénheid in liturgie, spiritualiteit, sacramenten, theologie, ...</i></p>	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln zien dat de éénheid onder de Orthodoxe christenen ligt in haar verscheidenheid (ev. linken aan gemeenschappelijk erfgoed). ➤ De lln staan open voor andere tradities. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Éénheid van liturgie, sacramenten, spiritualiteit, theologie. ➤ Zondag van de Orthodoxie. ➤ Éénheid is niet gelijk aan uniformiteit. ➤ Syndesmos wereldwijd.

Heiligen: 2 à 3 lessen		
Leerplaninhouden	Leerplandoelstellingen	
<p>Heiligen als brugfiguren tussen Byzantijs en Slavisch:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Brugfiguren, bijv. <ul style="list-style-type: none"> - Theofanes de Griek. - Ioannes Koukouzelis: Bulgaars middeleeuws componist, zanger en hervormer van de oosterse orthodoxe kerkmuziek. - Heiligen Cyrillus en Methodius. - Heiligen uit het holenklooster (Petsjerski-Lavra) bijv. Anthoni en Theodosi. - Grootvorst Vladimir van Kiev, ook de Heilige of Apostelgelijke Vladimir genoemd: vereerd als bekeerder van Kiëv. - ... 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen aantonen dat de evangelisatie van het Slavisch universum in Byzantium ligt. ➤ De lln kunnen uitleggen dat heiligen als brugfiguren de Tradities hebben doorgegeven. ➤ De lln kunnen bondig uitleggen dat ook kunst, muziek, architectuur, ... zijn intrede in de Slavische wereld deed en daar ook tot grote bloei kwam (kort vermelden) <p>Integratiedoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln zien in dat brugfiguren soms eindigen als martelaar. ➤ De lln begrijpen dat brugfiguren in alle domeinen van de samenleving kunnen voorkomen en in alle tijden: voorbeeld Jezus Christus, Martin Luther King, Nelson Mandela, Moeder Teresa, ... 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln weten dat ook de Byzantijnse taal in de Slavische wereld geïntroduceerd werd. (bijv. dat Lavra een Byzantijns woord is en kan in het Russisch een groot klooster betekenen).
<p>Grote heiligen uit de 4^e – 11^e eeuw:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Heiligen uit Bulgarije, Griekenland, Roemenië, Rusland, ... <p>(Voor enkele voorbeelden zie bijgevoegde lijst).</p>	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen een werkje maken over een brugheilige uit hun land of regio uit die tijd. 	

Liturgische benadering: 8 à 9 lessen		
Leerplaninhouden	Leerplandoelstellingen	
<p>Verschijsel ritueel (ritus):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dialoog met de “Andere”. Ritueel is een taal die de Kerk (= de groep die een gemeenschappelijke ervaring deelt) ontwerpt om met de Onnoembare God in dialoog te komen. ➤ Ritueel versus ritualisme (theologische context is belangrijk). 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen een ritueel omschrijven als een taal om in contact te komen met God. En dat deze taal ook terug te vinden is in bijv. de bouwkunst, de fresco’s... ➤ De lln weten wat een ritueel is (onderdeel van die taal). ➤ De lln kunnen enkele rituelen herkennen (o.a. rituelen uit doop, vormsel en eucharistie). ➤ De lln beseffen dat de mens altijd, reeds van in de prehistorie, rituelen gebruikt heeft, omdat hij zich bewust was en is dat hij niet alleen is, dat hij in relatie staat met iemand die “groter” is dan hij. (de mens heeft nood, behoefte aan rituelen). <p>Integratiedoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de oorspronkelijke betekenis van een ritueel geven, in de les behandeld (de theologische bestaansreden geven). ➤ De lln kunnen rituelen bespreken die losgekoppeld werden van hun oorsprong. Ze zien in dat ritualisme kan leiden tot folklore en dat dit het oorspronkelijke ritueel vervangt (bijv. Valentijnsdag). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de etymologische betekenis van het woord weergeven.
<p>Liturgie. De proscomidie en de eucharistie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Proscomidie: van geboorte tot het graf. Icoon van geboorte en graf. ➤ De eucharistie als Pascha. Icoon van de Myrondraagsters (het lege graf). <p>“Toen Gij tot de Myrondraagsters het ‘verheug u’ riep, kwam er een eind aan de klacht van de Voormoeder Eva, door Uw Opstanding, Christus God. En Gij hebt aan Uw Apostelen bevolen om te verkondigen : De Verlosser is opgestaan uit het graf”.</p>	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de proscomidie situeren als wezenlijk onderdeel van de eucharistische liturgie. ➤ De lln maken kennis met de tekst van de proscomidie ➤ De lln kunnen de 3 iconen in verband brengen met de proscomidie. ➤ De lln kunnen de icoon van de Geboorte van Christus beschrijven en aan de hand van de icoon uitleggen dat Christus voor ons heil als Mens op de wereld kwam. ➤ De lln kennen het belang van het sacrament van de communie, van de eucharistie. ➤ De lln begrijpen dat de dood van Christus niet het einde is maar via de Opstanding de doortocht naar het eeuwig leven voor ons betekent. ➤ De lln kunnen de woorden van het kondakion van het feest van de Myrondraagsters uitleggen. ➤ De lln kunnen de icoon van de Myrondraagsters beschrijven en aan de hand van de icoon uitleggen datgene wat de engel bij het lege graf van Christus zei: myron past voor gestorvenen. Christus echter bleef vrij van bederf. Roept daarom luide: “de Heer is opgestaan en schenkt aan de wereld de grote genade.” 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De plaats van de proscomidie.

<p>Het kerkelijk jaar. Enkele belangrijke feestdagen/heiligen binnen de Orthodoxe Kerk: Vrij te kiezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Synaxis van de Aartsengelen Michaël en Gabriël. ➤ Levenschenkende Bron (Zoodochou Pigis) (2 mei). ➤ Heilige 318 Vaders (1^e Oec. Conc). ➤ Alle heiligen (1^e zondag na Pinksteren). ➤ Synaxis van de 12 Apostelen (30 juni). ➤ Petrus en Paulus (29 juni). ➤ Geboorte Johannes de Doper (24 juni). ➤ Heilige Gordel (31 augustus). ➤ De 40 martelaren van Sebaste. (9 maart) <p>Enkele lokale feestdagen/heiligen binnen de Orthodoxe Kerk: Vrij te kiezen: zie lijst bijlage.</p>	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln maken kennis met enkele feesten van het kerkelijk jaar. ➤ De lln zien in dat een lokale feestdag een boodschap inhoudt voor de ganse Kerk. <p>Integratiedoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Respect en openheid naar feestdagen uit andere christelijke en religieuze tradities en andere levensbeschouwingen. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Respect en openheid naar feestdagen uit andere orthodoxe tradities.
<p>De voorvasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De zondag van het laatste oordeel. ➤ De zondag van de verdrijving van Adam en Eva uit het Paradijs. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen het verhaal navertellen. ➤ De lln herkennen de boodschap van naastenliefde en vergeving in de 2 verhalen. Dit is essentieel om terug te keren naar God. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Welk is de geest van de voorvasten en de vasten? ➤ Onze terugkeer naar God.
<p>De grote vasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De zondagen van de grote vasten: <ul style="list-style-type: none"> - 2^e zondag: Gregorios Palamas - 4^e zondag: Johannes Klimakos <p>Lazaruszaterdag en Palmzondag.</p> <p>De Grote en Heilige Week.</p>	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln ontdekken dat de weg naar volmaaktheid, vereniging met God via de ascese bekomen wordt en dat dit niet alleen voor monniken weggelegd is maar voor alle mensen. ➤ De lln kunnen verwoorden dat hartstochten “zwakheden” zijn die de mens doet lijden maar waarvan hij genezen kan worden indien hij het heil en de genezing die Christus aanreikt omarmt. ➤ De lln weten dat vereniging met God via de ascese - oefening - bekomen wordt (lichamelijk en geestelijk). ➤ De lln kunnen het verband aantonen tussen Lazaruszaterdag en Palmzondag. ➤ De lln kunnen het verband aantonen aan de hand van de evangelielezing. ➤ De lln kennen het verloop van het lijdensverhaal van Christus. <p>Integratiedoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Medeleven voor de zwakheden van de ander. ➤ De lln kunnen “de ander” en zijn tradities duiden in onze multiculturele samenleving 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln ontdekken raakvlakken tussen de bijbeltekst Gen 28:16-22 en het boek van van de ladder door Johannes Klimakos. ➤ De icoon van Johannes Klimakos: de deugden en de passies.
<p>Pasen, het feest der feesten. De dubbele dimensie van het feest, de historische (horizontaal) en de eeuwige (verticaal):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De icoon van de Myrondraagsters: getuigen 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen aanduiden waarom dit het belangrijkste feest is. ➤ De lln kunnen aan de hand van de 2 iconen de dubbele dimensie aanduiden. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De dubbele dimensie verwijst naar het Levenschenkende Kruis. ➤ De vrouw als ‘apostelgelijke’ (zie de

<p>(historische voorstelling).</p> <p>➤ De icoon van de Nederdaling ter helle: niemand gezien (symbolische voorstelling).</p>	<p>➤ De Iln kunnen verwoorden dat er geen verrijzenis is zonder kruis, zo ook geen overwinning zonder inspanning, geen vreugde zonder inspanning.</p>	<p>Myrondraagsters).</p>
---	---	--------------------------

Bijbelse benadering: 4 à 5 lessen		
Leerplaninhouden	Leerplandoelstellingen	
<p>Het Oude Testament.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Het uiteenvallen van het koninkrijk: Juda en Israël. ➤ De Assyriërs en de Babyloniërs. ➤ De Babylonische ballingschap. ➤ Terugkeer uit ballingschap – Heropbouw van de Tempel. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen periodes situeren in de tijd. ➤ De lln kunnen de inhoud weergeven bij gegeven periode. ➤ De lln kunnen aan de hand van dagdagelijkse voorbeelden uitleggen dat wij ook nog in ballingschap kunnen verkeren. <p>Integratiedoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln verkennen het Oude Testament als kroniek van een volk: het Joodse volk. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Psalm 137 ‘Aan de stromen van Babylon’. ➤ De Babylonische ballingschap als beeld voor de voorvasten en de vasten.
<p>Het Nieuwe Testament. De parabels van Jezus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Parabels over het Koninkrijk (bijv. mosterzaadje, de schat-de parel, zuurdesem, de arbeiders in de wijngaard, ...). ➤ Parabels over de noodzaak te volharden in gebed (bijv. de onrechtvaardige rechter, de onbeschaamde vriend). ➤ Parabels over naastenliefde (de barmhartige Samaritaan). ➤ Parabels over Gods nooit eindigende liefde voor zondaars (bijv. de farizeeër en de tollenaar, de verloren zoon, het verloren schaap, de verloren drachme, ...). ➤ Parabels over de noodzaak voorbereid te zijn op Gods oordeel (bijv. de rijke dwaas, de 10 wijze en dwaze maagden, ...). 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de parabels navertellen. ➤ De lln herkennen de boodschap van de parabels. ➤ De lln verstaan dat de boodschap van de parabels ook voor ons geldt. <p>Integratiedoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln zien in dat parabels een universele boodschap inhouden voor alle mensen van alle tijden; alsook verhalen/parabels bij andere wereldgodsdiensten voor ons stichtend kunnen zijn. ➤ De lln merken op dat de kern van deze verhalen is “de liefde en de kommer om de naaste”. <p>Zie o.a. de film ‘des hommes et des dieux’, ‘Daens’, ‘Moeder Teresa’, ‘Oscar et la damme Rose’, ‘City of Joy’.</p>	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Waarom gebruikte Jezus parabels? ➤ Beelden van Gods Koninkrijk in de parabels.
<p>Evangelielezingen en epistellezingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hieruit kan je vrij kiezen doorheen het jaar. ➤ Hier kan je aansluiten bij het thema; bij de leefwereld van de jongeren; bij situaties in de media, in de wereld. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen het verhaal navertellen. ➤ De lln kunnen in verhalen de probleemstelling herkennen en verwoorden. ➤ De lln kunnen aangeven hoe Jezus omgaat met de vraag, het probleem. ➤ De lln kunnen aangeven hoe Jezus omgaat met de lijdende mens, met zondaars, met zonde en dood. ➤ De lln kunnen aangeven hoe verhalen sporen naar God inhouden. <p>Integratiedoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De leerlingen kunnen in actuele problemen en maatschappelijke situaties de probleemstelling herkennen. 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De grens tussen geloof en bijgeloof.

	<p>Integratiedoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De leerlingen kunnen aan de hand van hymnen en gebeden uit de Dienst der overledenen aantonen dat het niet alleen een gelegenheid is om onze liefde te uiten voor onze dierbare en troost te vinden, maar dat het ook een heilige tijd is voor innerlijke meditatie over onze eigen relatie met God en de oriëntatie die we geven aan ons leven. ➤ Zie hymne van Johannes Chrysostomos voor de Heilige Martelaren en Maagden Bernice en Prosdoke en hun moeder Domnina.; het troparion voor de overledenen en zie psalmen 119, schriftlezingen 1 Thessalonicenzen 4:13-18 en Johannes 5:24-30. 	
<p>Traditie-Paradosis, doorgeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wat is Traditie en wat is de rol van Traditie? (Traditie niet zien in het verleden maar eschatologisch; Traditie in het licht van de komst, eschatologie) ➤ Architectuur als uitdrukking van een dogmatisch theologisch fundament. (fresco's enz. staan niet los van de heilsgeschiedenis, van de concilies) ➤ Hymnen als uitdrukking van een dogmatisch theologisch fundament: "het koor is een leerstoel van theologie" (v. Cypriaan Kern). 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen het verschil ts traditie/gewoonte en Traditie uitleggen (korte herhaling 1ASO). ➤ De lln ontdekken dat kerkelijke kunst, symbolische kunst is, een symboliek die verwijst naar een diepere werkelijkheid en onlosmakelijk verweven is met de heilige diensten ➤ De lln ontdekken dat in de kerk alle kunstvormen een traditie kennen en erop gericht zijn om God te dienen, als een omgangstaal, een godmenselijke creatie, een getuigenis om ons te verheffen tot onze heiliging, onze vergoddelijking; de Kerk is zelf reeds een icoon, het beeld van het huis van God, als lichaam van Christus. ➤ De lln ontdekken dat het kerkgebouw een synthese is, een plaats waar alle liturgische handelingen, gezangen en iconen een cohesie vormen en hun betekenis krijgen tijdens de viering. ➤ De lln ontdekken dat de betekenis van een kerk er niet in bestaat om de gewoonten en de smaak van een individu te plezieren, maar dat het gaat om de persoon op het reddende pad van Christus te leiden en de kern van dit principe gelegen is in de incarnatie, de menswording van Christus (het samenbestaan van het goddelijke en het menselijke in één persoon). 	<p>Uitbreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De fresco's uit de catacomben zijn, zowel naar inhoud als naar vorm uitdrukkingen van 'verrijzenis'. ➤ Het voornaamste motief van de fresco's, is de zinnebeeldige voorstelling van Hem van wie de Redding komen moet: de Goede Herder redt de schapen van Zijn kudde, als zij maar van Hem de redding verwachten. <p>Bespreken van enkele symbolen uit de kerkelijke kunst:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De vis als symbool voor Christus zelf. - De pauw, wiens vlees als onbederfelijk werd geacht als symbool voor het eeuwig leven - Duiven als symbool voor uit het lichaam bevrijde zielen - Brood en wijn. - Olie.

Actualiteit		
Leerplaninhouden	Leerplandoelstellingen	
<p>Actuele thema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Aansluiten bij de actualiteit telkens zich de noodzaak voordoet (bijv. week van ...) ➤ Via evangelie en epistellezingen; via tekst. ➤ Aansluiten bij het thema; bij de leefwereld van de jongeren; bij situaties in de media, in de wereld. ➤ Als de gelegenheid zich biedt, de levensbeschouwing van de anderen verkennen. 	<p>Basisdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De lln kunnen de orthodoxe visie op de gegeven thema's verwoorden. ➤ De lln worden gevoelig voor wat in hen en rondom hen, dichtbij of veraf gebeurt. ➤ De lln leren respectvol omgaan met de levensbeschouwing van anderen ➤ De lln krijgen inzicht in diverse processen, tendensen en verschijnselen van zijn of van een andere samenleving. ➤ De lln leren eerst te observeren, te situeren in de maatschappelijke context om vandaar uit het verschijnsel te begrijpen en pas dan te beoordelen vanuit zijn eigen levensbeschouwing. 	

Bijlage:

Grote heiligen uit de 4^e-11^e eeuw:	Enkele lokale feestdagen/heiligen binnen de Orthodoxe Kerk:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ H. Johannes, abt van Rila klooster in Bulgarije (876 - 946) – 18 aug. ➤ H. Clemens van Ohrid (Kliment Ochridski) (840–916) was een middeleeuwse ➤ Bulgaarse geestelijke schrijver en de eerste Bulgaarse aartsbisschop. ➤ H. Martelaar Jovan Vladimir, koning van Servië: geestelijke hergeboorte van Servië: bouw kerken, kloosters, ziekenhuizen... in 1016 vermoord. – 22 mei. ➤ H. Vladimir, apostelgelyke (+ 1015) – 15 juli. ➤ H. Olga, apostelgelyke (+ 969): liet zich in 955 in Constantinopel dopen – 11 juli. ➤ H. Athanasios van Trebizond e (10de eeuw): bouwde Lavra klooster op de Athos berg. ➤ H. Boris (gedoopt Michaël III) van Bulgarije; eerste christenvorst van Bulgarije; †907. ➤ H. Petka-Paraskeva van Servië (11de eeuw) 14 okt. ➤ H. Sava de Goot (de Roemeen) - 4de eeuw (15 april) ➤ Johannes Cassianus (4e-5e) – 29 februari (28 februari indien geen schrikkeljaar). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Svetitsjovloba (herdenkingsfeest van de bouw van de eerste Georgische kerk – Svetitsjovloba-kathedraal) 4de eeuw – feest 14 oktober ➤ Nino van Georgië (14 januari) ➤ Ilia Tsjavtsjavadze (20 juli). ➤ Giorgoba (Georgië - 23 november). ➤ Sava van Servië (27 januari). ➤ VidovDan (Servië - 28 juni). ➤ Tihon van Zadonsk (19 juli/1 augustus; 13/26 augustus). ➤ Daniil Sihastru (Daniil de Hesychast, Roemenië, 15de eeuw, 18 december) ➤ Ioan de Nieuwe van Suceava (Roemenië, 14de eeuw, 2 en 24 juni). ➤ Païsi Velitsjkovski (Paisie de la Neamț , 18de eeuw, 15/28 november) ➤ Stefan de Grote (Roemenië, 15de eeuw, 2 juli) ➤ Theodora van Sihla (Roemenië, 17de eeuw, 7 augustus).